

Vedlegg til tildelingsbrevet til Universitetet i Tromsø – Norges arktiske universitet

Mandat for utredning av mulig organisering av et nasjonalt kompetansesenter om fornorskningsspolitikk og urett

Sannhets- og forsoningskommisjonens rapport, Dokument 19 (2022–2023), ble behandlet i Stortinget 12. november 2024, jf. Stortingets innstilling, Innst. 30 S (2024–2025). Dette utredningsmandatet gjelder anmodningsvedtak nr. 16:

Stortinget ber regjeringen utrede en organisering av et nasjonalt kompetansesenter om fornorskningsspolitikk og urett, med ansvar for forskning, dokumentasjon, formidling og forsoningsarbeid. Arbeidet må bygge videre på eksisterende kompetanse-, forsknings- og formidlingsmiljøer og gjøres i tett dialog med samiske, kvenske/norskfinske og skogfinske miljøer.

I tillegg til anmodningsvedtaket har Stortinget lagt føringer for arbeidet i en flertallsmerknad som blant annet sier at:

Komiteens flertall [...] mener [...] at kommisjonens forslag om et nasjonalt kompetansesenter ikke nødvendigvis må være på et fysisk sted, men kan etableres i kombinasjon med de eksisterende, naturlige kompetansemiljøene. (Innst. 30 S (2024–2025) pkt. 4.8.1 s. 42).

Stortinget foreskriver også at senteret samarbeider med Arkivverket i formidlingen av de personlige historiene Sannhets- og forsoningskommisjonen har tatt imot, og presiserer videre at hensikten med senteret er å bidra til et kunnskapsløft innenfor både offentlig sektor og sivilsamfunnet, jf. Innst. 30 S (2024–2025) s. 30.

Departementet vil også vise til at både Sannhets- og forsoningskommisjonens rapport og Stortingets innstilling nevner Senter for studier av Holocaust og livssynsminoriteter (HL-senteret) og National Centre for Truth and Reconciliation i Canada som aktuelle forbilder for et nytt nasjonalt kompetansesenter om fornorskningsspolitikk og urett.

Departementet vil i tillegg vise til Prop. 1 S (2025–2026) Kap. 260 der det står:

Regjeringa foreslår 7 mill. kroner til å greie ut eit nasjonalt kompetansesenter om fornorskningsspolitikk og urett, i tråd med føresetnadane frå Stortinget om å byggje på eksisterande fagmiljø. I 2026 blir midlane tildelte UiT, som vil få i oppdrag å greie ut organiseringa av eit slikt senter, i tett dialog med samiske, kvenske/norskfinske og skogfinske miljø. Sjå også omtale i del I, kap. 3 av oppmodningsvedtak nr. 16, 12 november 2024.

Oppdrag

Universitetet i Tromsø – Norges arktiske universitet (UiT) skal utrede mulig organisering av et nasjonalt kompetansesenter om fornorskningsspolitikk og urett. Forslaget kan inneholde primær- og sekundærforslag om organisasjonsform.

Videre skal utredningen foreslå hvilke oppgaver som skal legges til senteret, innenfor kategoriene *forskning, dokumentasjon, formidling og forsoningsarbeid* slik at senteret kan oppfylle sin hensikt med å bidra til et kunnskapsløft innenfor både offentlig sektor og sivilsamfunnet. Denne delen av utredningen bør inneholde forslag til to ulike aktivitetsnivå for et nytt kompetansesenter, hvorav et null-alternativ med et årlig budsjett på 7 millioner kroner, jf. Prop 1 S (2025–2026).

UiT skal ha dialog og forankring med aktuelle samiske, kvenske/norskfinske og skogfinske kompetansemiljø ved ulike typer institusjoner om utredningsarbeidet og lage en plan for dette.

UiT skal i arbeidet konsentrere seg om de urfolk og nasjonale minoriteter som er omfattet av Sannhets- og forsoningskommisjonens rapport, dvs. de samiske, norskfinske/kvenske og skogfinske. Videre bør ev. språktiltak konsentreres om de språk Norge har inngått internasjonale forpliktelser for, dvs. nordsamisk, lulesamisk, sørsamisk og kvensk. Dette utelukker ikke tiltak på de andre samiske språkene vi har i Norge (skolte- pite- og umesamisk).

UiT bes vurdere hvorvidt andre nasjonale minoriteter på lengre sikt kan inkluderes i senterets arbeid.

Tidsplan

Plan for dialog og forankring, samt kontaktpunkt med KD, bes levert innen 15. mars 2026. Utredningen bes levert innen 15. november 2026.